

Teplýšovice 45, 256 01 Benešov
tel. 317 795 140, IČO 709 92 118

www.zs-a-ms-teplysovice.zde.cz
banka ČS, č.ú. 325 896 319/0800

*Masopustní veselice
veselá je převelice.
Lidé vodí po vesnici
medvěda i medvědici.
Tancuj, tancuj, medvěde,
karneval se povede.*

Projekt Masopust

MASOPUST DRŽÍME

Ma - sopust dr - ží - me, nic se ne - sa - dí - me. po - spo - la.
Proč by - chom se háda - li, když jsme se tak shleda - li po - spo - va.

Masopust držíme,
nic se nevodíme
pospolu.
Proč bychom se hádali,
když jsme se tak shledali
poznovu.

V dobrém jsme se sešli,
rádi jsme se našli
pospolu.
Dříve než se rozejdem,
ještě sobě připijem
poznovu.

Hlavní cíle projektu

Hlavním cílem projektu je vzbudit zájem žáků o lidovou tradici, příprava masek na masopustní průvod, skupinová práce-vzájemná kooperace napříč ročníky.

Časové rozvržení

(v týdnu od 8.2. do 11.2.2016)

1. pondělí 8.- úterý 9. 2. 2016
  - návrh a příprava masopustních masek (v rámci ŠD)
2. čtvrtek 10. 2. 2016
  - a) seznámení s tradicí masopustních oslav
  - b) výzdoba třídy
  - c) návrh plakátu jako pozvánky na masopustní rej
  - d) omalovánky (1. - 2. ročník)
  - e) poezie s masopustní tematikou - říkanky
  - f) matematické úlohy a doplňovačka z českého jazyka s masopustní tematikou – pracovní listy
  - g) masopustní písničky
  - h) hra „Medvědí honička“
  - i) masopustní obchůzka

Seznámení s tradicí masopustních oslav

Tradice masopustu

Masopust je třídní lidový svátek, který ve své podstatě sice nemá nic společného s liturgií, ale přesto je podřízen běhu církevního kalendáře. Slavil se ve dnech předcházejících Popeleční středě, kterou začíná 40denní půst před Velikonocemi. Protože datum Velikonoc je pohyblivé, byl pohyblivým svátkem i masopust. Přípravou na masopust býval čtvrtek před masopustní nedělí, nazývaný „tučný čtvrtek“ či „tučňák“. Panovalo přesvědčení, že v tento den má člověk jíst a pít co nejvíce, aby byl celý rok při síle.

Hlavní masopustní zábava začínala o „masopustní neděli“. Také toho dne byl oběd bohatý, ale netrval příliš dlouho, protože se všichni chystali do hospody k muzice. Někdy se tancovalo přímo na návsi a tanec se často protáhl až do rána. Také masopustní pondělí probíhalo ve znamení zábavy a tance. V mnoha vsích se konal "mužovský bál", kam neměla přístup svobodná chasa, tancovali zde jen ženatí a vdané.

Vyvrcholením masopustu bylo úterý. Toho dne procházely vesnicemi průvody maškar, hrála se masopustní divadelní představení, secvičená obvykle žáky. Obchůzky masek neměly závazná pravidla, záleželo na vtipu a pohotovosti „maškarád“, jaké taškařice budou provádět. Masky byly všude pohoštěny - něčím k zakousnutí a především pálenkou a pivem, které ještě zvyšovaly rozpustilost a veselí. Bývalo však i několik tradičních masek, které se objevovaly každoročně. Mezi ně patřil medvěd, někdy vedený na řetězu medvěďárem. Jinou tradiční maskou bývala tzv. klibna (= šiml, kobyla, koníček), skrývající často dvě osoby. Objevovala se i maska s jezdcem na koni, žid s pytlíkem nebo rancem na zádech, bába s nůš, kominík se žebříkem, kozel a mnoho dalších.

Téměř všude končila masopustní zábava přesně o půlnoci. Tehdy zatroubil ponocný na roh a rychtář či někdo z radních všechny vyzval, aby se v klidu rozešli domů, protože nastala středa a s ní předvelikonoční půst. Někde zakončili o půlnoci muziku „pochováním basy“ (symbol toho, že v postu si hudebníci nezahrají), jinde o půlnoci pochovávali Bakcha. Lidé věřili, že pokud budou o masopustu tancovat přes půlnoc, objeví se mezi nimi ďábel, často jako cizinec v zeleném kabátě.

O masopustních rejích v Čechách i na Moravě jsou dochovány písemné zprávy již ze 13. století, i když svátek je zřejmě ještě staršího data. Od středověku mravokárci vystupovali proti rozpustilostem, které se o masopustu děly, lidem to však nijak neubíralo na dobré náladě. Kolem 18. století se začaly pořádat zvláštní taneční zábavy, tzv. reduty. Zpočátku byly přístupné jen vyšším vrstvám, později všem zájemcům. První reduta v Praze se konala v roce 1752.

Zpracováno podle knihy Vlastimila Vondrušky „Církevní rok a lidové obyčeje“ (str. 48 - 49) vydalo nakladatelství DONA v Českých Budějovicích v roce 1991.

Jak vypočítat datum masopustu

Potřebujeme k tomu kalendář s lunárním cyklem s jehož pomocí určíme datum Velikonoc. Boží hod velikonoční připadá na první neděli po prvním jarním úplňku. Jarní rovnodennost je 21. března, a tak první úplněk po tomto datu připadá letošní rok na pondělí 2. dubna. Boží hod velikonoční nám tedy vychází na neděli 8. dubna. Od pondělka toho týdne, ve kterém začínají Velikonoce (pro letošní rok 2007 je to pondělí 2. dubna), odpočítáme 40 dní a získáme datum Popeleční středy. 21. února, která zahajuje 40ti denní předvelikonoční půst.

Pracovní list - Český jazyk 3. - 5. ročník

Masopust

V **únoru** je doba masopustu. Masopust - (maso ne) znamená, že se maso jí v těchto dnech naposledy. Slaví se už jen v některých vesnicích. Masopust je třídní svátek, při kterém se lidé převlékají do masek, užívají si jídla, pití, tancování, zpěvu a legrace, aby se připravili na půst trvající až do Velikonoc. Přípravou na hlavní masopustní dny byl tučný čtvrtek. Tento den se mělo sníst co nejvíce jídla, aby měl člověk hodně síly po celý rok. Jedlo se hlavně **maso** ze zabijaček - jitrnice, jelita, tlačěnka, ovar, ale také pečená husa s knedlíkem a se zelím. Tradiční sladká jídla byly smažené koblihy a šišky. Pekly se koláče, buchty, věnce a vrkoče.

Hlavní zábava začínala v neděli. Po bohatém **obědě** se všichni chystali na taneční zábavu, která se často protáhla až do rána. Vyvrcholením masopustu bylo úterý, kdy se pořádaly průvody maškar a hrály různé veselé divadelní hry. Maškary chodily od domu k domu, zpívaly, hrály scénky a tropily si šprýmy z obyvatel vesnice. Přesto byly pohoštěny jídlem i pitím nebo penězi, které pak propily v hospodě. Nejčastěji se lidé převlékali za medvěda vedeného medvědářem, za kobylu-klibnu, za Žida, za bábu s nůši, za kominíka, za turecké vojáky nebo za **nevěstu** a ženicha. Ke konci zábavy se pochovala basa, protože se na ni dlouhou dobu, celých čtyřicet dní nebude hrát. V hospodě se tancovalo a veselilo tentokrát jen do půlnoci. Ve dvanáct hodin odtroubil ponocný půlnoc a všichni se rozešli domů. Existovala pověra, že kdo by se veselil i po půlnoci, tedy na popeleční středu, pro toho by si přišel ďábel převlečený za cizince v zeleném **kabátě** a odvedl ho do pekla.

Ve městech se masopust slaví hlavně pořádáním plesů, maškarních bálů pro děti i dospělé. Také v horských oblastech se konají jízdy na **lyžích** v maškarním oblečení vedené Krakonošem. Největší karneval na světě se koná v Rio de Janeiru. Tančí se tři dny tanec samba a jsou tam tisíce nádherných a drahých masek.

Úkoly:

1. Odůvodni psaní y/i.

V únoru je doba masopustu. Masopust - (maso ne) znamená, že se maso jí v těchto dnech naposledy. Slav_ se už jen v některých vesn_c_ch. Masopust je tř_denní svátek, při kterém se l_dé převlékají do masek, už_vají si j_dla, p_tí, tancování, zpěvu a legrace, aby se př_prav_l_ na půst trvající až do Vel_konoc. Př_pravou na hlavní masopustní dn_b_l tučný čtvrtek. Tento den se mělo sn_st co nejv_ce j_dla, aby měl člověk hodně s_l_ po celý rok. Jedlo se hlavně maso ze zab_jaček - j_trnice, jel_ta, tlačěnka, ovar, ale také pečená husa s knedl_kem a se zel_m. Tradiční sladká jídla byly smažené kobl_h_ a š_šky. Pekl_ se koláče, buchty, věnce a vrkoče.

2. Urči druhy hlásek (pomocí x a o)

Ve městech se masopust slaví hlavně pořádáním plesů, maškarních bálů pro děti i dospělé.

3. Rozděl slova na slabiky.

V hospodě se tancovalo a veselilo tentokrát jen do půlnoci.

4. Vyhledej slovesa v textu (podtrhej)

Hlavní zábava začínala v neděli. Po bohatém obědě se všichni chystali na taneční zábavu, která se často protáhla až do rána. Vyvrcholením masopustu bylo úterý, kdy se pořádaly průvody maškar a hrály různé veselé divadelní hry. Maškary chodily od domu k domu, zpívaly, hrály scénky a tropily si šprýmy z obyvatel vesnice. Přesto byly pohoštěny jídlem i pitím nebo penězi, které pak propily v hospodě. Nejčastěji se lidé převlékali za medvěda vedeného medvědářem, za kobyly-klibnu, za Žida, za bábu s nůží, za kominíka, za turecké vojáky nebo za nevěstu a ženicha.

5. Urči u sloves osobu, číslo, čas a způsob.

	osoba	číslo	čas	způsob
pořádaly				
Převlékali se				
Slaví se				
odtroubil				

6. Vyhledej 10 podstatných jmen.

---

7. Urči u vyznačených podstatných jmen rod, číslo, pád a vzor.

	rod	číslo	pád	vzor

8. Urči slovní druhy ve větě:

Ve městech se masopust slaví hlavně pořádáním plesů, maškarních bálů pro děti i dospělé.

9. Urči u slov předponu, kořen, příponu.

Vesnice zabijačka půlnoc třídenní

10. Vytvoř další 4 slova se stejným kořenem.

ves _____

les _____

noc _____

11. Utvoř slova opačná ke slovům:

naposledy _____

často _____

vesnice _____

ráno _____

legrace _____

různé _____

tučný _____

konec _____

nejvíce _____

rozešli _____

začínala _____

přišel _____

bohatý _____

odvedl _____

všichni _____

12. Najdi ve větě podmět a přísudek.

Maškary chodily od domu k domu.

13. Urči počet vět v souvětí:

Maškary chodily od domu k domu, zpívaly, hrály scénky a tropily si šprýmy z obyvatel vesnice. _____

14. Podtrhej ve větách přídavná jména, urči jejich druh, popř. vzor:

Hlavní zábava začínala v neděli. Po bohatém **obědě** se všichni chystali na taneční zábavu, která se často protáhla až do rána. Vyvrcholením masopustu bylo úterý, kdy se pořádaly průvody maškar a hrály různé veselé divadelní hry.

15. Vyhledej (podtrhej) předložky ve větách:

Nejčastěji se lidé převlékali za medvěda vedeného medvědářem, za kobylu-klibnu, za Žida, za bábu s nůší, za kominíka, za turecké vojáky nebo za nevěstu a ženicha. Ke konci zábavy se pochovala basa, protože se na ni dlouhou dobu, celých čtyřicet dní nebude hrát.

16. Utvoř z dané věty větu tázací.

Ve městech se masopust slaví hlavně pořádáním plesů, maškarních bálů pro děti i dospělé.

---

17. Utvoř větu rozkazovací.

Tančí se tři dny tanec samba a jsou tam tisíce nádherných a drahých masek.

---

18. Utvoř větu práci.

Největší karneval na světě se koná v Rio de Janeiru.

Pracovní list - Matematika

Slovní úlohy:

2.třída:

Na návsi se sešlo 35 maškar. Při cestě po vesnici se jich ještě 15 přidalo a 9 jich odešlo do hospody. Kolik maškar šlo celou vesnicí?

3.třída:

Na tancovačce bylo v sále 563 lidí. Z toho jich 212 tancovalo. Kolik lidí sedělo u stolu?

4.třída:

Do hospody přišlo 125 lidí. Každý si dal 3 piva. Kolik piv se v hospodě prodalo?

5.třída:

V malé vesničce na Moravě žije jen 78 lidí. Všichni lidé utratili o Masopustu celkem 43 992 Kč. Kolik korun každý průměrně utratil?

Pracovní list-Matematika 1. a 2. ročník

geometrické tvary, více-méně, domino

Pracovní list – Český jazyk 1. a 2. ročník

sluchové vnímání
naučit se básničku:

Jiří Žáček

Tydli fidly bumtarata,

otevřete kmotře vrata!

Maškary k vám přišly, hej,

začal masopustní rej!

Pracovní list- Prvouka 1.a 2.ročník

Roční období

Pracovní list – výtvarná výchova 1.-5.ročník

omalovánky (1.-3.ročník), kresba na téma: masopustní průvod masek

Pracovní list – Pracovní činnosti 1.-5.ročník

výroba a kresba masek, výroba klauna z roličky od toaletního papíru

Pracovní list – Tělesná výchova 1.-5. ročník

hra na „Medvědí honičku“

Děti utvoří kruh, drží se za ruce, medvěd sedí uprostřed- na obličeji má masku medvěda. Ostatní děti chodí okolo něj a říkají říkanku:

Ty medvěde chlupatý

co máš kožich na paty,

rychle, rychle utíkej,

všechny nás pochytej!

Jedna, dva, tři, čtyři, pět,

už nás začni honit! Ted'!

Na poslední slovo se všechny děti rozeběhnou a medvěd je honí.

Pracovní list – Hudební výchova 1.-5.ročník

masopustní písničky

*Muzikanti, co děláte,
ej máte husle a nehrajete?
Zahrajte mi na husličky
a rozveselte ty družicky.*

*Muzikanti, co děláte,
ej máte basu a nehrajete?
Zahrajte mně na tu basu
a rozveselte všecku chasu.*

*Komáři se ženili,
bzum, bzum, ženili,
kapky vína neměli,
bzum, bzum, neměli.
Přiletěl k nim slaviček,
bzum, bzum, slaviček,
přines vína žejdlíček,
bzum, bzum, žejdlíček.*

*Komáři se opili,
bzum, bzum opili,
až komára zabili,
bzum, bzum zabili.*

*Vrtáka jsem tancovala,
vrtáka mi hrajte,
střevíčky jsem roztrhala,
na jiný mi dejte.*

*Tancovala žížala na zahrádce
polku,
čmelákovi, že jí hrál, dala půlku
vdolku.*

*Šel tudy, měl dudy,
ani nezapískal:
bodejž mu
ty dudy
rarášek roztřískal*

*Pekla vdolky z bílé mouky,
sypala je perníkem,
házela je Honzíčkovi,
otevřeným okýnkem.*